

Prihvaćen novi Plan upravljanja risom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010.- 2015.

Ministar kulture mr. sc. **Božo Biškupić** donio je 7. rujna 2010. godine Odluku o donošenju Plana upravljanja risom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010. - 2015. godine, u skladu s člankom 96. stavkom 2. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ 70/05 i 139/08). Prvi Plan donesen je 2005. godine te je u njemu predviđena revizija nakon najviše dvije godine provođenja, a kasnije prema potrebi. Tako je radionica za reviziju Plana održana u Šibeniku 26. travnja 2007. godine, a sudjelovali su predstavnici svih interesnih skupina (predstavnici nadležnih ministarstava, članovi Povjerenstva za praćenje populacija velikih zvjeri, znanstvenici, lovci, šumari, nevladine udruge...). Na radionici je izabrana skupina autora te urednici koji će prema rezultatima radionice i rezultatima znanstvenih istraživanja pripremiti revidiranu izdanje Plana. Cjelokupni prijedlog teksta revidiranog Plana prosljeđen je Državnom zavodu za zaštitu prirode i Ministarstvu kulture početkom 2008. godine, no finaliziranje teksta potrajalo je gotovo do kraja 2009. (pa tako Plan sadrži rezultate istraživanja provedenih zaključno s 2008. a zakonski dio s 2009.). Odluka o donošenju Plana donesena je tek urujnu 2010. godine. Zašto je bilo potrebno preko 2 godine da nadležne institucije finaliziraju Plan, meni, kao jednom od njegovih urednika, još uvijek nije jasno.

Euroazijski ris (*Lynx lynx*) jedan je od najugroženijih sisavaca Hrvatske (veličina populacije progjenjuje se na 40 do 60 jedinki), zaštićen Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05) i Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 7/06) te mnogim međunarodnim ugovorima i konvencijama. Hrvatska je preuzela obveze zaštite risa

Slika: Zlatko Šipek

potpisivanjem više konvencija i sporazuma: Konvencija o biološkoj raznolikosti, Bernska konvencija, Konvencija CITES, Habitat direktiva (NATURA 2000), Uredba EU zajednice o zaštiti vrsta divlje faune i flore reguliranjem trgovine. Također, ris je naveden kao prioritetna vrsta Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, a važno je naglasiti da je izrađen i Prijedlog zajedničke strategije upravljanja Dinarskom populacijom risa.

Plan upravljanja risom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010. - 2015. sastoji se od pet dijelova koji čine jedinstvenu cjelinu: Vizija, Osnova za izradu Plana, Ocjena provedbe Plana

upravljanja risom, Operativni Plan upravljanja risom s detaljnim akcijskim planom te Nadzor provedbe i revizija Plana upravljanja risom u Hrvatskoj. Vizija Plana jest „jačati svijest o risu i potporu javnosti risovima te osigurati njihovo dugoročno očuvanje u Hrvatskoj“. U djelu Ocjene provedbe Plana kao aktivnosti koje nisu uspješno provedene u prethodnom razdoblju navode se reguliranje odstrelnog zahvata plijena, uključivanje risa u ekoturističku ponudu te uključivanje članova Povjerenstva velikih zvjeri u izradu prostornih planova u županijama unutar staništa risa dok su sve ostale predviđene aktivnosti provedene u potpunosti ili djelomično. Veći dio tih ak-

tivnosti u sklopu provođenja Plana i znanstvenih istraživanja koja su neophodna za učinkovito upravljanje, financirane su iz hrvatsko-slovenskog projekta „Prekogranična suradnja u upravljanju, zaštiti i istraživanju populacije Dinaridskog risa“ (DinaRis), koji je sufinancirala Europska komisija putem INTERREG IIIA programa u razdoblju od 2007. do 2008. godine te iz ostalih znanstvenih projekata Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prema prikupljenim podacima u razdoblju od 2005. do 2008. godine, ukupna financijska sredstva (uključujući sve izvore financiranja) utrošena za aktivnosti provedbe Plana upravljanja risom iznose približno 1 480 000 kn što prosječno godišnje iznosi oko 370 000 kn. Daleko najviše sredstava, oko 55 %, potrošeno je 2007. godine zbog provedbe već spomenutog projekta dok je od sveukupnog iznosa iz državnog proračuna osigurano tek 14 %.

Kao prilog Planu upravljanja nalazi se i Akcijski plan u kojem su definirane aktivnosti koje je potrebno provesti da bi se ostvarili ciljevi Plana. Neki od najvažnijih ciljeva su unaprijediti i proširiti nacionalni sustav praćenja (monitoring) populacije risa, osigurati kakvoću i cjelovitost staništa, zaustaviti negativan utjecaj čovjeka na risa (prvenstveno krljovolov) te osigurati dovoljno plijena i za čovjeka (lovca) i za risa. Akcijski plan predviđa i mogućnost unošenja novih jedinki risa s ciljem povećanja genetske raznolikosti i osiguranja dugoročnog opstanka populacije. Neriješeno ostaje pitanje financiranja većine predviđenih aktivnosti.

Plan možete preuzeti na Internet stranicama Ministarstva kulture: <http://www.min-kultura.hr/default.aspx?id=6101>.

Magda Sindičić, dr. vet. med